

Helyzetkép

2024. február – március

Gazdasági növekedés

Továbbra is bizonytalanság jellemzi a világgazdaságot. Több mint két éve tart és súlyosbodik Oroszország Ukrajna ellen kirobbantott háborúja, és ezen felül jelentős geopolitikai feszültségek jelentek meg más térségekben is. Ezek közül jelenleg a legkritikusabb a közelkeleti konfliktus, amely a Hamász terrortámadása nyomán alakult ki, és kihatással lehet az egyébként is kényes energiahelyzetre. Ennek nyomán nehéz helyzetet teremtett a Vörös-tengerre kiterjedő válság, amely komolyan veszélyezteti a világkereskedelem normális működését. A globális gazdaság növekedési kilátásai a korábbi évekénél lényegesen kedvezőtlenebbé váltak, és a széles körben bekövetkező lassulás mellett a fejlett országok némelyikében a recesszió veszélye sem múlt el. A múlt évben még emelkedő, a fejlett országokat különösen sújtó infláció az idei első negyedévben viszonylag gyorsan mérséklődött. A korábban makacs maginfláció is csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor az áremelkedés ütemének lassításához szükségszerűen alkalmazott szigorú monetáris politika a gazdaság növekedésének gyorsulását fékezi. Egyidejűleg sürgető a pandémia időszakában az egyes nemzetgazdaságokban kialakult magas államháztartási hiány csökkentése is, ezért nem szorulhat háttérbe a szigorú fiskális politika sem, melynek törvényszerű következménye a kereslet csökkenése.

A Nemzetközi Valutaalap szakértőinek tavaszi prognózisa szerint a globális gazdaság a 2022. évi 3,5%-ot, valamint a múlt évi 3,2%-ot követően 2024-ben és jövőre is 3,2%-kal bővíülhet; az ez évi várakozás 0,3 százalékponttal meghaladja az őszi prognózisban jelzett mértéket, míg a jövő évi azonos azzal. Az IMF szakértő gárdája a fejlett gazdaságok növekedési előrejelzését 2024-re 0,3 százalékponttal 1,7%-ra emelte, a 2025. évit változatlanul 1,8%-on tartotta. Az áprilisi prognózis szerint az Egyesült Államok bruttó hazai terméke az idén 2,7%-kal, míg jövőre 1,9%-kal haladhatja meg az előző évit. Az Európai Unióban az egyesített GDP volumene 2024-ben 1,1%-kal, a jövő évben 1,8%-kal emelkedhet, míg ugyanezek a mutatók az eurózónában 0,8%, illetve 1,5% lehetnek. Az IMF azt feltételezi, hogy a német gazdaság az idei 0,2%-ot követően jövőre 1,3%-kal bővíül, míg az olasz gazdaság két azonos mutatója 0,7% lehet. Az előrejelzés szerint ennél kedvezőbbek a francia és a spanyol gazdaság kilátásai: az

előbbiben 0,7% és 1,4%, míg az utóbbiban 1,9% és 2,1% lehet a bővülés dinamikája. Az Egyesült Királyság bruttó hazai terméke ez évben várhatóan 0,6%-kal, jövőre pedig 1,5%-kal emelkedik, míg Japáné a két relációban 0,9%-kal, illetve 1%-kal nőhet.

A feltörekvő gazdaságokban magasabb dinamikát vár az IMF: a 2022. évi 4,1%-ot és a múlt évi 4,3%-ot követően ez évben és 2025-ben is 4,2%-os bővülést prognosztizálnak. A kínai gazdaságban a korábbi időszakhoz képest lassulás várható: a GDP 2022. évi 3%-os és a múlt évi 5,2%-os emelkedését ez évben 4,6%, míg jövőre 4,1% követheti. Ezzel szemben Indiában az elmúlt két év 7,2%-os és 7,8%-os növekedése ez évben feltételezhetően 6,8%-ra, 2025-ben pedig 6,5%-ra módosul. Az orosz gazdaságban a 2021. évi 1,2%-os szűkülés, valamint a múlt évi 3,6%-os bővülés után idén várhatóan 3,2%-kal, míg jövőre 1,8%-kal nő a GDP az IMF prognózisa szerint. A világkereskedelem volumenének elmúlt két évi 5,2%-os, illetve 0,3%-os emelkedése 2024-ben 3%-ra, míg jövőre 3,3%-ra nőhet.

Az eddig megjelent, részben becsült – az ukrajnai háború következményeit is tükröző – ***statisztikai adatok valamivel kedvezőbbek a korábban feltételezett kilátásoknál***: az Amerikai Egyesült Államok bruttó hazai terméke az első negyedévben – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – 0,4%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az Európai Unióban a gazdaság – a szezonális és naptárhatás kiszűrése utáni adatok szerint – 0,3%-kal bővült az előző negyedévhez, és 0,5%-kal a 2023. év azonos időszakához viszonyítva. Az eurózóna 20 tagországában 0,3%-kal emelkedett a GDP negyedéves, és 0,4%-kal éves összehasonlításban. Az orosz–ukrán háború miatti energiaár emelkedés, továbbá az export beszűkülése súlyosan érintette a német gazdaságot: a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok alapján – 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 0,2%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az eurózóna másik jelentős gazdasága, a francia fejlődési üteme a korábbiakkal összevetve szintén jelentősen mérséklődött: a bruttó hazai termék 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,1%-kal 2023 azonos időszakához képest. A kilábalás lehetőségének nehézségeire utalnak az eurózóna két másik jelentős gazdaságának adatai: az olasz GDP 0,3%-kal bővült az előző negyedévhez, és 0,6%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva, míg a spanyol az első relációban 0,7%-kal, az előző év azonos időszakával összevetve pedig 2,4%-kal emelkedett. Kínában a bruttó hazai termék 5,3%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

A magyar gazdaság 2022 második félévében recesszióba került, és a gazdasági folyamatok a múlt év egészében is zsugorodást eredményeztek. A hazai gazdasági teljesítmény 2023. évi visszaesésénél az Európai Unióban csak Észtországé és Írországé volt nagyobb mértékű. A magyar gazdaság kritikus helyzetét az is tükrözi, hogy az 1%-nál kisebb zsugorodás döntően a mezőgazdaság 2023. évi kiugró teljesítményének köszönhető, mivel – a kétségtelenül rendkívül alacsony bázishoz mérten – az ágazat – az eddig rendelkezésre álló adatok alapján – 69%-ot megközelítő bővülése nélkül a bruttó hazai termék volumene 2-2,5%-kal visszaesett volna. Gyökeres gazdaságpolitikai fordulat nélkül nem várható a kormány által ígért 4%-os gazdasági növekedés az idei évben sem. A realitás ennek mintegy a fele. Mégsem ez a magyar gazdaság legnagyobb problémája; ennél ***sokkal súlyosabb gond a strukturális válság.*** ***A gazdaság szerkezete az utóbbi 14 évben a lecsúszást determináló irányba halad:*** a munkaalapú társadalomként meghirdetett politika következményei egyre jobban látszanak a csekély

hozzáadott értéket képviselő, alacsony képzettséget igénylő, alacsony bérű munkavállalókkal működő, nagy energiaigényű ipari üzemek térnyerésével. A kormány nem képes és nem hajlandó belátni, hogy a tudásalapú társadalom lehet a térvésztes megállításának és a felzárkózáshoz történő visszatérésének útja.

A kormányzati gazdaságpolitika következményeként az államháztartási hiány a múlt évben is lényegesen túllépte nem csupán a költségvetési törvényben eredetileg meghatározott 3,9%-os mértéket, hanem a kormány döntésével megemelt 5,2%-os hiánycélt is: a tényleges adat ***a GDP 6,7%-át*** tette ki. Miután az Európai Bizottság a pandémia időszakában 2020-ban felfüggesztette az államháztartási deficit korlátjának ellenőrzését, a magyar államháztartási hiány gyors ütemben emelkedett. A lehetőséget kihasználva 2020-ban 7,6%, 2021-ben 7,2%, 2022-ben 6,2%, míg 2023-ban 6,7% volt az államháztartás GDP-arányos hiánya. A fiskális politika anakronizmusát bizonyítja, hogy a 2023. évi költségvetési törvény eredetileg 3,9%-os államháztartási hiánnyal számolt. A kormány a kommunikációjában rugalmasan változtatta a deficit várható mértékét, a negyedik negyedévben már csupán arra hivatkoztak, hogy a deficit kisebb lesz a 2022. évinél. Nos, ez sem sikerült. A 2024. évi várható hiányról a kormány március végén tájékoztatta az Európai Uniót a kötelező EDP (túlzott deficit eljárásról szóló) jelentésben. E szerint az idei hiánycél a GDP 4,5%-a, ami azért is meglepő, mert az ez évre szóló hatályos költségvetési törvény 2,9%-ot határoz meg, amit a kormány eddig még veszélyhelyzeti rendeletben sem módosított.

Mivel a múlt év nyarán elfogadott 2024-re vonatkozó költségvetési törvény – ma már jól láthatóan – irreális adatokra épült, ***elkerülhetetlenek a további megszorító intézkedések, és nem látszik esély a 2022 közepe óta tapasztalt rögtönzésekkel teli, koherencia nélküli gazdaságpolitika megváltozására sem.*** Az idei évben sem várható tehát érdemi javulás az államháztartás helyzetében. A fokozódó gazdasági és társadalmi feszültségeket, a közszolgáltatások kaotikus állapotát, valamint az adósságszolgálati terhek magas szintjét is számításba véve az államháztartási hiány 1-1,5 százalékpontos csökkentése is komoly konfliktusokat hozhat felszínre. Összehasonlításként érdemes megjegyezni, hogy az államadósság után a múlt évben kifizetett kamat elérte a GDP 4,7%-át, az ez évben fizetendő kamat összege pedig várhatóan a GDP 4,9%-át teszi ki. Ez lényegesen több a 2023. évi egészségügyi közkiadásoknak a GDP 4,4%-át meg nem haladó összegénél, miközben az ez évi költségvetési törvény csupán a GDP 3,6%-át szánja erre a célra. (Az Európai Unió tagállamainak egészségügyi közkiadásokra fordított 7,7%-os átlaga a magyarnak több mint kétszerese.) ***A magas kamatteher egyik nem elhanyagolható oka a magyar gazdaságpolitika nemzetközi hitelességi deficitje:*** a befektetésre ajánlott kategória alsó szélén jegyzett, a GDP 73,5%-át kitevő magyar államadósság ellenére a magyar kockázati felár magasabb, mint a 165,5%-os államadóssággal rendelkező, befektetési kategória alatt jegyzett görög kockázati felár.

A konkrét tényeket figyelembe véve 2020-ban – a KSH kiigazított adatai szerint – éves összehasonlításban 4,5%-kal csökkent a GDP volumene, míg 2021-ben 7,1%-os emelkedés következett be. A 2021. évi gazdasági teljesítmény 2,3%-kal haladta meg a két évvel korábit. 2022. év egészében – az első fél évben a kormány által mesterségesen gerjesztett számottevő bővülés következtében – még 4,6%-kal nőtt a GDP éves volumene. Azaz a választás előtti rendkívüli módon erőltetett növekedés, ezen belül a fogyasztás érzékelhető felfutásának

hatására számottevően bővült a bruttó hazai termék, amit a második fél évben szükségszerűen technikai recesszió követett. 2022-ről általánosságban is megállapítható, hogy **a növekedést a fogyasztás vezérelte**. A múlt évben 0,9%-kal zsugorodott a gazdaság. Az idei első negyedévben a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – 0,8%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,7%-kal a múlt év azonos időszakához képest.

A kormány április végén benyújtotta az Európai Bizottságnak a **2024 és 2028 közötti időszakra vonatkozó konvergencia programot**. Megjegyzendő, hogy a programnak már a címe is ellentétes a kormányzat alapvető politikájával. Az Európai Unióban ugyanis az eurózóna országai stabilitási programot, míg a többi tagország konvergencia programot készít; azaz ezek az országok az eurózóna tagság feltételeihez történő közeledés programját készítik el, illetve aktualizálják azt minden évben. A benyújtott magyar programból több olyan kormányzati törekvés is egyértelművé válik, amelyeket a belföldi kommunikációban titkolni igyekeznek, vagy egyenesen az ellenkezőjét állítják. Láthatóan **nincs szándék a hibás gazdaságpolitika valódi korrekciójára**, ugyanakkor a továbbra is ködös megfogalmazások jelzik, hogy a **reformtörekvések évek óta csupán ötletszinten léteznek**.

A kormány a múlt évi konvergencia programban 2023-ra – minden reális prognózissal szemben – 1,5%-os, 2024-től 4%-os, illetve azt meghaladó évenkénti gazdasági növekedést tervezett. A múlt évi 0,9%-os zsugorodást követően az idei évre 2,5%-ra mérsékelte a tervezett növekedést, ugyanakkor a következő két évre változatlanul 4,1%-os, míg 2027 és 2028 évre 4%-os bővüléssel számol. Mindezt azzal indokolja, hogy ez – a programban foglaltak szerint – megfelel a magyar gazdaság potenciális növekedési ütemének. A konvergencia program a jelentős dinamika forrásául többek között a termelékenység várható növekedését jelöli meg, a számok alapján valójában a foglalkoztatás bővülésére, illetve a ledolgozott munkaórák jelentős többletére, azaz továbbra is extenzív növekedésre épít. A munkatermelékenység tavalyi 1,5%-os csökkenését követően a konvergencia programban az idei évre 2%-os, a jövő évtől évenként 3,7-3,8%-os növekedéssel számolnak, miközben az elmúlt 14 év átlagában a termelékenység emelkedése nem érte el az 1%-ot sem. Ennek ellenére **a gazdaság hatékonyságának javulására semmilyen érdemi elképzelés nem fogalmazódott meg**. A realitást nélkülöző gazdasági dinamika a téves helyzetértékelésből adódik, nevezetesen **a kormány különösen sikeresnek tekinti a 2010 óta eltelt időszakot. Ezt részben a statisztikai adatok helytelen csoportosításával, részben a bázis önkényes megválasztásával támasztja alá**.

A konvergencia program a teljes időszakra markánsan csökkenő államháztartási hiánnyal, már ez évben is gyakorlatilag – az elsődleges egyenleget illetően – közel egyensúlyban lévő költségvetéssel, és ennek következtében folyamatosan csökkenő bruttó államadóssággal kalkulál. Igaz, az előző évi programhoz képest szerényebb célokat tűz ki: 2027-re a GDP 56,3%-át kitevő államadósságcél 66%-ra módosult, a 2028. évi célérték pedig 62,8%. **Az idei államháztartási hiány 4,5%-os tervezett mértéke a GDP 4,9%-át kitevő kamatkidadások figyelembe vételével, valamint a jövő évi 3,7%-os deficit a programban rögzített 3,8%-os GDP-arányos kamatkidadásokkal együtt csak igen jelentős megszorítások mellett lenne végrehajtható**. Ha ennek összetevőit is megvizsgáljuk, akkor kiderül, hogy – amennyiben ez a kormányzati elképzelés megvalósul – rendkívül súlyos árat fizet érte a magyar társadalom: **a kormány az egészségügyi kiadásokat változatlanul alacsony szinten tartja, az oktatási**

kiadásokat még némileg tovább is csökkenti, a nyugdíjkiadások pedig szándékaik szerint stagnálnak a következő években. Ez azért különösen problematikus, mert *az egészségügyi közkiadások, valamint az oktatási kiadások a bruttó hazai termék arányában kifejezve jelenleg az Európai Unió átlagának csupán a kétharmadát érik el:* az egészségügyre a GDP 4,3%-át, az oktatásra 3,5%-át, míg a nyugdíjakra 7,7%-át fordítja a költségvetés, ugyanakkor a tagországok átlaga ezeknek éppen a másfélszerese. A kormány az egészségügyi közkiadásokat 2040-re tervezi GDP-arányosan 4,5%-ra, az oktatási kiadásokat 3,4%-ra, a nyugdíjkiadásokat 9%-ra emelni. *Ez nem a magyar gazdaság felzárkózásának, a magyar társadalom előrehaladásának a programja.*

A magyar gazdaság felzárkozási képességének hiánya együtt jár a hazai régiók többségének – uniós régiókhoz viszonyított – fokozódó visszaesésével. Az Eurostat nyilvánosságra hozta az Európai Unió 244 régiójának 2022. évi gazdasági teljesítményét tükröző adatokat. A most közölt statisztikai információk vásárlóerő paritáson mutatják be az egyes régiók egy főre jutó bruttó hazai termékének volumenét, és felállítják a régiók rangsorát is. Az Európai Unió népességének csaknem egyharmada, 32%-a 42 olyan régióban élt, ahol az egy főre jutó regionális GDP elérte vagy meghaladta az uniós átlag 125%-át. Ezek közül 17 régióban az egy főre jutó GDP magasabb volt az Európai Unió átlagának másfélszeresénél is. Ugyanakkor **50 régióban az egy főre jutó bruttó hazai termék nem érte el az uniós átlag kétharmadát**, annak 67%-a alatt volt; ezekben a régiókban élt az Európai Unió népességének több mint egyötöde, 21%-a. **A nyolc magyarországi régióból öt tartozott ebbe a körbe.**

Az Európai Unióban a 2022. évi adatok szerint az ír Dél régió egy főre jutó GDP-je az uniós átlag közel háromszorosa, annak 286%-a volt. Még a következő három, az írországi Kelet és Közép régió, az egyetlen régiót alkotó Luxemburg valamint Prága gazdasági fejlettsége is meghaladta az uniós átlag kétszeresét, annak 257, 247, illetve 207%-a volt. (Az ír statisztikai hivatal a GDP számításánál az ír cégek külföldön előállított hozzáadott értékét is figyelembe veszi egy sajátosan értelmezett GDP-GNI közötti mutatótartalommal, ezért e módszertani eltérés miatt ezek az adatok nem vethetők egybe ekvivalens módon a többi országéval.) Brüsszel régió egy főre jutó bruttó hazai terméke az uniós átlag 196%-a, Hamburgé 195%-a, a Koppenhágát magába foglaló dán Főváros (Hovedstaden) régióé az uniós átlag 191%-a volt. A rangsorban a nyolcadik a román fővárost, Bukarestet magába foglaló Bucuresti-Ilfov régió az uniós átlag 177%-ával; Felső-Bajorország régió egy főre jutó bruttó hazai terméke az Európai Unió átlagának 1,69-szorosát, míg az Észak-Holland régióé annak 1,68-szorosát adta.

A rangsorban a tizenegyedik a Párizst magába foglaló Ile de France régió volt; az egy főre jutó bruttó hazai terméke az átlag 163%-át érte el; Varsó gazdasági fejlettségi mutatója az átlag 162%-át, az olasz Bolzano autonóm megyéé 161%-át, Stockholmé 160%-át, a hollandiai Utrecht régióé pedig 159%-át jelentette. Ebben a rangsorban **a tizenhetedik helyen Budapest régió volt az uniós átlag 158%-ával.** A belgiumi vallon Brabant régió egy főre jutó GDP-je az uniós átlag 152%-a, Salzburgé 148%-a, Vorarlbergé 147%-a, míg Pozsony és a hesseni Darmstadté egyaránt 146%-a volt.

A 2022. évi adatok szerint az Európai Unió tíz legkevésbé fejlett régiója között található négy bolgár, négy görög, valamint egy-egy román és horvát közigazgatási egység. Az utolsó tizenöt

között még három magyar, egy szlovák és egy további görög régió, míg az utolsó húsz, illetve huszonegy között még négy lengyel, egy további magyar és egy görög régió.

A legfejlettebb magyar régió, Budapest egy főre jutó bruttó hazai terméke már 2019-ben is meghaladta az uniós átlag másfélszeresét, annak 151%-a volt. Ezzel az uniós rangsor 19. helyét foglalta el, már akkor is megelőzve Salzburg és Bécs régiókat. A többi magyar régió közül 2022-ben az egy főre jutó GDP egyiknél sem érte el az Unió átlagának háromnegyedét sem. A mutató értéke ebben az évben Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb, megközelítette az Európai Unió átlagának háromnegyedét, annak 71%-a volt. A Nyugat-Dunántúl egy főre jutó bruttó hazai terméke az uniós átlag 68%-ával éppen elérte annak kétharmadát; ezzel nem fértek be az uniós rangsorban a 175 legfejlettebb régió közé sem. Pest régió fejlettségi mutatója (65%) nem érte el az uniós átlag kétharmadát, míg Dél-Alföldé nem sokkal haladta meg ezen átlag felét, annak 55%-a volt, ami a 200. utáni helyet jelentette a régiók rangsorában.

A további három magyar régió teljesítménye csak kevéssel haladta meg illetve éppen elérte az Unió átlagának a felét, és ezzel az európai régiók rangsorában az utolsó tizenöt közé tartozott. Dél-Dunántúl egy főre jutó GDP-je az uniós átlag 52%-át, míg Észak-Magyarországé és Észak-Alföldé annak 50%-át tette ki. *Az utóbbi tizenkét évben az Unió kelet-közép-európai térségén belül romlott a magyar régiók relatív pozíciója.* Románia nyolc régiója közül 2010-ben öt, 2022-re viszont csak egy maradt az utolsó húsz között, míg a magyar régiók közül négy tartozott a rangsorban az utolsó húsz közé. 2010-ben és 2022-ben egyaránt három magyar régió volt az utolsó tizenöt között. Helyzetünket összehasonlítva Lengyelországéval 2010-ben a tizenhét régió közül kettő tartozott ebbe a csoportba, 2022-ben pedig már egy sem.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte koronavírus járvány előtti mértéket. A rendelkezésre álló információk szerint az időszak átlagát tükröző statisztikai adatok a múlt év első felében érzékelhető csökkenést, azóta stagnálást jeleznek a – szezonális hatásoktól megtisztított – munkanélküliségi rátákban. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya márciusban 6%-ot, ezen belül az eurózónáé 6,5%-ot mutatott. Két dél-európai tagországban – a korábbi adatok alapján a pandémiától nagyrészt függetlenül – kétszámjegyű volt a munkanélküliségi arány: Spanyolországban 11,7%-ot, Görögországban 10,2%-ot rögzített a munkaügyi statisztika. További hat tagállamban mértek 7%-ot elérő vagy meghaladó munkanélküliséget: Svédországban 8,6%-os, Finnországban 8,4%-os, Észtországban 7,8%-os, Litvániában 7,3%-os, Franciaországban szintén 7,3%-os, Olaszországban 7,2%-os volt a munkanélküliségi arány. A 27 tagállam munkanélküliségi ráta alapján felállított rangsorában Magyarország a maga sajátosan számított 4,3%-os mutatójával a kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat tükröző 20. helyen állt. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag fejlett európai és Európán kívüli országokban is visszaállt a pandémia előtti szintre, így például az Amerikai Egyesült Államokban márciusban 3,8%-os értéket mutatott.

A KSH mintavételes lakossági felmérése szerint az első negyedév átlagában a **foglalkoztatottak száma** 4 725 ezer fő volt, 29 ezer fővel, 0,6%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a trimeszterben 63 ezer főt tett ki, 8,2%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. A foglalkoztatási mutató meghatározásakor a munkaerő-felvétel módszertana alapján 109 ezer – 12 hónapnál rövidebb ideje – külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak tekintett a KSH; számuk 7,8%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A lakossági adatfelvétel szerint a – közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem tartalmazó – **hazai elsődleges munkaerőpiacon** a január és március közötti időszakban – a gyed, gyes miatt távol lévő 131 ezer főt ugyanakkor beleszámítva – 4 553 ezer főt foglalkoztattak, 0,6%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is figyelembe véve a 15-64 éves népesség **foglalkoztatási rátája** 74,7% volt, ugyanannyi, mint egy évvel azelőtt. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 88,1% volt, 0,6 százalékponttal magasabb az egy évvel korábinál.

Az **aktív munkanélküliek száma** az első negyedév átlagában 229 ezer fő volt, **30 ezer fővel, 15,2%-kal több, mint egy évvel korábban**. A negyedik negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 109 ezren válaszolták az adatfelvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták az elhelyezkedést. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató – a január és március közötti három hónap átlagában 4,6% volt, 0,5 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábit. A 25 éven aluliak között 16,1%-os volt a munkanélküliség. Ez a mutató hosszú idő óta rendkívül magas, és 5,8 százalékponttal nőtt az egy évvel azelőttihez viszonyítva. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: a negyedik negyedévben az álláskeresők több mint egyharmada, 33%-a legalább egy éve nem talált elhelyezkedési lehetőséget, arányuk 2,3 százalékponttal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A munkanélküliség átlagos időtartama 9,1 hónap volt, 0,1 hónappal több, mint egy évvel korábban.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **nyilvántartott álláskeresők száma** március végén 236 100 fő volt, 600 fővel, 0,4%-kal több, mint egy hónappal, és 7700 fővel, 3,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az év harmadik hónapjában a foglalkoztatók 80 ezer új álláshelyet jelentettek be, háromszor annyit, 208,5%-kal többet, mint egy hónappal, és 2,7%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az egy évvel korábbi adatokkal összevetve a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 27,8%-kal nőtt, a támogatott munkahelyeké 9,4%-kal tovább csökkent. A februárban bejelentett új álláshelyek több mint háromnegyede, 76,5%-a közmunka végzésére irányult.

Az első negyedév végén a nyilvántartott munkanélküliek 10,1%-a 25 éven aluli fiatal volt, 47,1%-uk első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek közel egyharmadának, 30,1%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők 40,8%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettségűek – az álláskeresők 51,2%-a – körében 50,5% végzett szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 25,7% szakközépiskolát, szakgimnáziumot, 4,7% technikumot, míg 19,1% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek

8%-ot képviseltek a munkanélküliek között. Az álláskeresők közel egyharmada, 32,4%-a az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli volt.

A munkanélküliek csupán alig több mint egyharmada, 36,1%-a volt álláskeresői támogatásra jogosult, melynek egyhavi összege legfeljebb a minimálbérével egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják. A legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40%-ával azonos 106 700 forintos álláskeresői segélyben – összefoglalóan szociális támogatásban – az álláskeresők 21,3%-a részesült. **A nyilvántartott munkanélküliek több mint négytizede, 42,6%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – teljesen ellátatlanul maradt.** Ennek oka – többek között – a szűkülő szociális gondoskodási szegmenset jól jellemző, összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 6-9 hónapig jár az érintetteknek.

Az év harmadik hónapjában is **súlyos területi problémákkal volt terhelt a munkaerőpiac.** Három – gazdaságában kevésbé fejlett – régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya az egyikben meghaladta a 4,8%-os országos átlag kétszeresét, míg másik kettőben túllépte illetve megközelítette annak másfélszeresét: Észak-Magyarországon 10,5%, Észak-Alföldön 7,7%, míg Dél-Dunántúlon 6,9% volt a mutató értéke. A munkanélküliségi ráta e régiók két megyéjében magasabb volt az országos átlag kétszeresénél, míg további négyben a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 11,6%-os, Nógrád megyében 10,9%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 8,9%-os, Somogy megyében 8,3%-os, Heves megyében 7,9%-os, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,3%-os arányt rögzítettek. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya további négy megyében ugyancsak magasabb volt az országos átlagnál: Békés megyében 6,9%-os, Hajdú-Bihar megyében 6,7%-os, Baranya megyében 6,6%-os, Tolna megyében 5,7%-os munkanélküliséget regisztrált a statisztika.

A közfoglalkoztatottak száma februárban 66 ezer fő volt, 0,3%-kal több, mint egy hónappal, és ugyanannyi, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első két hónapban 132 400 forint volt, 14,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A közmunkások átlagos keresete a jogszabályban előírt minimálbérnek nem egészen a felét, 49,6%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első két hónapban a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 662 ezer fő **állt alkalmazásban**, 0,3%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma szintén 0,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 596 ezer főt alkalmaztak, 1,9%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első két hónapban 605 200 forint volt, 14,3%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A bruttó medián kereset

492 700 forintot tett ki, 16,5%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A medián kereset 18,6%-kal volt kisebb az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 611 900 forint volt az átlagos kereset, 13,2%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bére nélkül – 625 700 forintot mutatott a keresetek átlaga, 17,7%-kal magasabbat az egy évvel azelőttinél.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak **nettó átlagkeresete** az első két hónapban 402 500 forint volt, jellemzően a bruttóéval azonos mértékben, 14,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak ebben az időszakban 3,7%-kal emelkedtek, a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset 10,2%-kal nőtt. A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 406 900 forintos nettó átlagkereset 13,2%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A költségvetési intézményekben ezen időszakban – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a 416 100 forintos nettó átlagkereset – a KSH adatközlése szerint a bruttó átlagkereset növekedésének mértékével azonosan – 17,7%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit.

Áralakulás

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági helyzet következtében inflációs nyomás nehezedett a fejlett országokra. A múlt év utolsó harmadában gyors ütemben csökkent ugyan az árindex, de a maginfláció lassan csökkenő szintje arra utal, hogy az áremelkedés dinamikája csak fokozatosan tér vissza a korábbi évtized alacsony értékeihez. Az Európai Unióban a fogyasztói árak márciusban 2,6%-kal, míg az eurózónában 2,4%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint – a magyar KSH által – számított 3,6%-os magyar infláció az Európai Unió tagországai között a felső negyedben van. A magyar áremelkedés éves üteme Románia (6,7%), Horvátország (4,9%), Észtország illetve Ausztria (4,1-4,1%) valamint Belgium (3,8%) után a hatodik legmagasabb értéket mutatta. A 2022. márciusihoz viszonyítva 30,1%-kal – az EU-n belül a legmagasabb mértékkel – nőttek a hazai árak. (Ugyanezen időszakban a tagállami átlagos árindex 11,1%, az eurózónáé 9,5% volt.) Az Európai Unió tagállamainak fogyasztói számára a márciusi élelmiszerárak 1,5%-kal, az eurózónában 2%-kal emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva, míg a hazai fogyasztók számára összehasonlítható szerkezetben – a rendkívül magas bázishoz képest – 2,1%-kal elmaradtak az egy évvel azelőttitől. A két év előtti árakkal összehasonlítva azonban az Unión belül az élelmiszerárak szintén hazánkban emelkedtek a legnagyobb mértékben, 41,9%-kal. Az utánunk következő Szlovákia élelmiszer árai kétéves összevetésben 29%-kal, az Unió átlaga 21%-kal, az eurózónáé 19,9%-kal nőttek. Az Európai Unión belül **Magyarországon az ötödik legmagasabb a maginfláció értéke**. Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 3,3%, az eurózónáéban 3%, hazánkban 4,5% volt. Az Amerikai Egyesült Államokban márciusban 3,5%-os inflációs és 3,8%-os maginflációs értéket tett közzé a statisztikai szolgálat.

A hazai **ipari termelői árak** februárban 0,5%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 4,3%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 5,5%-kal csökkentek a termelői árak. Februárban a gépgyártásban 7,9%-kal, a villamos berendezés gyártásban 7,3%-kal, a gyógyszeriparban 5,4%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 5,2%-kal, a járműgyártásban 2,9%-kal, a bőr- és textiliparban szintén 2,9%-kal, a gumi- és műanyagiparban 0,4%-kal emelkedtek, míg a fémfeldolgozásban 1,3%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,4%-kal, az élelmiszeriparban 6,7%-kal, a vegyiparban ugyancsak 6,7%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 7,1%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 8,4%-kal csökkentek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban nem változtak, az energetikai szakágazatokban 22,8%-kal mérséklődtek egy év alatt a termelői árak.

Az **ipari export értékesítési árai** februárban 0,3%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 3,5%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 4,9%-kal csökkentek a kiviteli árak. Februárban a villamos berendezés gyártásban 4,6%-kal, a gépiparban 4,5%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 3,3%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 2,6%-kal, a gyógyszergyártásban 2,4%-kal, a járműiparban 1,4%-kal, a bőr- és textiliparban 1%-kal nőttek, míg a gumi- és műanyagiparban 0,3%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,9%-kal, a fémfeldolgozásban 5,4%-kal, az élelmiszeriparban 7,9%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 11,1%-kal, a vegyiparban 12,2%-kal csökkentek az exportrelációban érvényesített árak a múlt év azonos időszakával összehasonlítva. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 11%-kal, az energetikai iparéi 34,9%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest.

Az **ipar belföldi értékesítési árai** februárban 0,7%-kal emelkedtek az előző havival, és 5,8%-kal csökkentek az előző év azonos időszakával összevetve. Az első két hónapban 6,7%-kal mérséklődtek az értékesítési árak. Februárban a gyógyszergyártásban 15,6%-kal, a gépgyártásban 7,9%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 5,8%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,7%-kal, a járműgyártásban 2,1%-kal, a fémfeldolgozásban 1,6%-kal, a bőr- és textiliparban 1,3%-kal, a gumi- és műanyagiparban 1,1%-kal emelkedtek, míg a vegyiparban 2,2%-kal, a villamos berendezés gyártásban 2,3%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 5,5%-kal, az élelmiszeriparban 6,7%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 10,1%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 2%-kal, az energetikai iparban 14,1%-kal mérséklődtek a belföldi értékesítési árak.

A **mezőgazdasági termelői árak** februárban 25,4%-kal, évkezdettől 28,8%-kal csökkentek az egy évvel azelőttihez képest. A második hónapban a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 31,4%-kal, ezen belül a gabonaféléké 46,8%-kal mérséklődött a múlt év azonos időszakához képest. A búza felvásárlási ára az első két hónapban 40,4%-kal, a kukoricáé 52,3%-kal csökkent. Februárban az ipari növények termelői ára 31,6%-kal, közülük az olajos növényeké 32,7%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A gyümölcsök 32%-kal, a burgonya 5,5%-kal, a zöldségfélék 14,8%-kal kerültek többre, mint egy évvel korábban. Ugyanezen relációban az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 14,3%-kal, ezen belül a vágóállatoké 8,6%-kal mérséklődött, közülük az első két hónapban a vágósertésé 2,8%-kal, a vágóbaromfié 17,4%-kal

a vágómarháé 1%-kal csökkent. Februárban az állati termékek felvásárlási ára 23,1%-kal, ezen belül évkezdettől a tojásé 10,8%-kal, a tehéntejé 25,9%-kal csökkent.

A **fogyasztói árak** márciusban 0,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 3,6%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben 3,7%-kal nőttek a fogyasztói árak. **2022 azonos időszakához viszonyítva, azaz az utóbbi két évben összességében 30%-kal nőttek a fogyasztói árak.** (A magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál sokkal kevésbé megbízhatóak.) A hazai élelmiszerárak 0,1%-kal nőttek egy hónap alatt; ezen belül a burgonyáé 2,2%-kal, a száraz hüvelyeseké 2,1%-kal, a friss zöldségé 1,6%-kal drágult egyetlen hónap alatt, míg a tojásé 1,3%-kal, a halé szintén 1,3%-kal, a cukoré 1,7%-kal, a teáé 1,9%-kal, a száraztésztáé ugyancsak 1,9%-kal, a sertézsiradéké 4%-kal csökkent. A tartós fogyasztási cikkek ára nem változott, a ruházati termékeké 0,7%-kal, míg a szolgáltatásoké jelentősen, 1,8%-kal emelkedett az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszerek fogyasztói ára márciusban az általános inflációnál kisebb mértékben, 0,7%-kal, az első három hónapban 2,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ugyanakkor **az élelmiszerárak 2022 azonos időszakához viszonyítva, azaz az utóbbi két évben összességében drasztikus mértékben, 46%-kal, csaknem másfélszeresükre emelkedtek.** Márciusban a cukor ára 30,9%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 11,6%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezése 11,5%-kal, az iskolai étkezése 11,3%-kal, az eszpresszókáváé 10,4%-kal, a sertéshúsé 9,1%-kal, az éttermi étkezése 8,7%-kal, a munkahelyi étkezése 8,4%-kal, az üdítőitaloké 7,5%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 6,2%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 4,4%-kal, a burgonyáé 4,2%-kal emelkedett, míg a baromfihúsé 6,2%-kal, a margariné 7,9%-kal, a friss zöldségé 9,3%-kal, a kenyéré 10,5%-kal, a tejé 11%-kal, a sajtoké 13%-kal, a száraztésztáé 13,1%-kal, a vajé ugyancsak 13,1%-kal, a sertézsiradéké 19,3%-kal, a tojásé 19,7%-kal, a liszté 20,3%-kal mérséklődött. A dohányárak ára 4,7%-kal, az égetett szeszesitaloké 3%-kal, a sörféléké 2,7%-kal, a boroké 7,8%-kal, az újságoké és a folyóiratoké 13,3%-kal, a virágoké és dísznövényeké 9,6%-kal, a gyógyszereké 6,8%-kal, a tanszereké és az írószereké 12,7%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; a ruházati cikkeké ez idő alatt szintén emelkedett, 4,4%-kal.

A tartós fogyasztási cikkek ára márciusban 1,8%-kal mérséklődött az egy évvel azelőttihez képest. Az egyes cikkek közül a kerékpároké 5,1%-kal, az új személygépjárműveké 2,5%-kal nőtt, míg a használt személygépjárműveké 9,3%-kal, a televíziókészülékeké 4,6%-kal csökkent. A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára – a KSH adatközlése szerint – 3,1%-kal csökkent; ezen belül a távfűtésé változatlan maradt, a vezetékes gázé 6,9%-kal, az elektromos energiáé 3,2%-kal, a széné 0,4%-kal, a tűzifáé 0,8%-kal mérséklődött. A járműüzemanyagok ára 2,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások éves összehasonlításban számottevően, 9,9%-kal drágultak. Azok közül a sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 8,7%-kal, a járműjavítás 10,5%-kal, a háztartási szolgáltatás szintén 10,5%-kal, a lakásjavítás és -karbantartás 11,2%-kal, az üdülési szolgáltatás 6,8%-kal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 19,4%-kal került többbe, mint egy évvel azelőtt. A személyszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – a rezsicsökkentés analógiájára – ugyan nem változott, de következményként ugyancsak az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység

minőségromlását vonta maga után. A színházjegy ára 25,9%-kal, a lakbér 14,1%-kal, a telefon- és az internetszolgáltatás díja 13,1%-kal nőtt.

A *nyugdíjas fogyasztói* kosárral számított *árindex* márciusban 0,8%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 3,6%-kal az egy évvel korábbihoz képest. **2022 márciusához viszonyítva, tehát az utóbbi két évben 31,3%-kal nőtt a nyugdíjas árindex.** A harmadik hónapban a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával – éves összehasonlításban számított *maginfláció* 4,4% volt, ami azt mutatja, hogy a következő két hónapban csupán a bázishatás miatt várható az árindex némi mérséklődése.

A fogyasztói árindex számításának és az ennek alapján közölt adatok megbízhatóságát az utóbbi másfél évben alkalmazott módszertan erősen kétségessé teszi. 2022 júliusában a kormány jelentősen felemelte a vezetékes gáz és az elektromos áram árát, a fogyasztáshoz kötötten /”rezsicsökkentés csökkentése”/. A KSH akkor kiadott egy meglehetősen bonyolult szövegezésű közleményt arról, miként veszi figyelembe az általános árindex számításánál a két energiahordozóra számított árindexet. A választott módszertan szerint a gáz és az áram adott hónapra jutó árát annak megfelelően határozzák meg, hogy a lakosság milyen arányban fogyasztott az olcsóbb és a drágább termékből. ***Azaz a lakossági fogyasztás csökkenését árcsökkenésként veszik figyelembe.*** Az árindex-számítás általánosan alkalmazott módszertana szerint annak lényege, hogy a bázisidőszaki vagy a tárgyidőszaki fogyasztás alapján rögzített súlyokat változatlanak tekintjük /ugyanígy a volumenindex számításnál az árakat tekintjük változatlanak/. Ha mindkét tényezőt, azaz az árakat és a fogyasztott mennyiséget /tehát a volument is/ az aktuális időszak adatainak megfelelően vesszük figyelembe akkor az értékindexet kapjuk. A KSH a vezetékes gáz és az elektromos energia esetében ezt az utóbbi számítást alkalmazza. Ez azt jelenti, hogy amikor a hivatal meghatározza a reprezentánsok – 988 termék és szolgáltatás – árváltozásának megfigyelése alapján a fogyasztói árindexet, akkor ez valójában úgy történik, hogy 986 reprezentáns árindexét és 2 termék értékindexét olvasztják egybe. Ennek jelentős hatása van az árindexre: a KSH közlése szerint a vezetékes gáz ára 2023 márciusához képest 6,4%-kal, míg az áramé 3,2%-kal csökkent; mivel a gáz súlya a fogyasztásban 2,3%, az elektromos energiáé 1,4%, ezért ***a márciusi infláció valós értéke a közölnél*** $(6,4 \cdot 0,02285 + 3,2 \cdot 0,01433 = 0,192096)$ ***0,2 százalékponttal magasabb.***

Jövedelem és fogyasztás

A *kiskereskedelmi forgalom* a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkent, míg a következő évben szerény dinamikával emelkedett a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. 2022 első felében a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – pénzkirámlás hatása, majd az év közepe óta – 2023-ban is mindvégig – folyamatosan csökkent a forgalom. 2024 februárban az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – 0,6%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és

– naptárhatástól megtisztított adatok figyelembevételével – 1,1%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 0,8%-kal emelkedett a forgalom volumene.

Évkezdettől az élelmiszerforgalom 1,4%-kal, ezen belül az élelmiszerláncoké 1,6%-kal emelkedett, míg a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké 0,5%-kal mérséklődött. A vegyes iparcikkek forgalma 2,3%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 9,2%-kal, a könyveké és újságoké 11%-kal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 4,2%-kal, a ruházati termékeké 5,6%-kal visszaesett, míg a gyógyszereké 5,7%-kal, az illatszereké 9,8%-kal nőtt. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene – a magas bázishoz képest is – 1,7%-kal, az üzemanyagok eladásának volumene 4,2%-kal emelkedett, a hasznáلتikkek forgalma 10,8%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A **lakosság betétállománya** február folyamán 437 milliárd forinttal nőtt, és a hónap végén 12 434 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 482 milliárddal emelkedett, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 93 milliárd forinttal mérséklődött, árfolyamváltozások következtében 48 milliárd forinttal nőtt. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 388 milliárd forinttal emelkedett. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint a második hónap végén a lakosság birtokában 10 543 milliárd forint értékű állampapír volt, 4,6%-kal több az év eleji állománynál. Megjegyzendő, hogy az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván; a különbség az eltérő módszertanból adódik, az ÁKK az intézményi befektetők birtokában lévő lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is itt veszi számba.

A **lakosság hitelállománya** februárban 25 milliárd forinttal emelkedett, és a hónap végén 10 192 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 25 milliárddal nőtt, míg a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 1 milliárd forinttal csökkent, árfolyamváltozások következtében pedig ugyanennyivel nőtt. A lakossági devizahitelek hó végi aránya a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,3%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 28 milliárd forinttal emelkedett.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** 2013 óta tartó dinamikus bővülése a világválság következtében 2020-ban megtorpant, amit a következő két és fél évben ismét emelkedés követett. A múlt év közepén ez a dinamika újra csökkenésbe fordult és ez évben is csak lassan változik. Februárban a kivitel volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 6%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 3,4%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A behozatal volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok figyelembe vételével 0,6%-kal nőtt az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 4,7%-kal visszaesett a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Évkezdettől az export volumene 0,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, az importé 6,5%-kal elmaradt

attól. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export volumene 0,6%-kal, az onnan érkező importé 3,7%-kal mérséklődött. Az Unión kívüli államokba irányuló kivitel volumene 2,6%-kal emelkedett, az onnan származó behozatalé 12,5%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A **külkereskedelmi mérleg** aktívuma az év első két hónapjában 879 milliárd forintot, illetve 2273 millió eurót tett ki; az egyenleg 836 milliárd forinttal, illetve 2151 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábinál. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 5,4%-kal, míg a behozatalban 7,8%-kal csökkent, a cserearány 2,6%-kal javult az előző évihez képest. A forint az euróhoz képest 1,3%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 2,3%-kal erősödött.

A külkereskedelmi termékgazdaság felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene az első két hónapban nyers adatok szerint 6,4%-kal, a behozatalé 14%-kal mérséklődött. Az áruösszetétel egyik meghatározó termékköre, a híradástechnikai készülékek euró értékben számított exportja 15,3%-kal, a másik lényeges termékcsoport, az akkumulátorokat is magába foglaló villamos gépeké és készülékeké 8,4%-kal, a közúti járműveké 2,2%-kal csökkent, míg az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 9,1%-kal emelkedett. A második legjelentősebb áruösszetétel, a feldolgozott termékek exportvolumene nyers adatok szerint 4,8%-kal emelkedett, az importé 1,5%-kal csökkent. Az áruösszetételben belül meghatározó gyógyszerek kivitele euróban mérve 12,4%-kal, behozatala 5,2%-kal emelkedett; a másik szintén fajsúlyos termékcsoport, a szakmai, tudományos ellenőrző műszerek kivitele 0,9%-kal nőtt, behozatala 11,7%-kal mérséklődött. A járműiparhoz kapcsolódó gumigyártmányok exportja 8,5%-kal bővült, importja 6,3%-kal szűkült, a műanyag alapanyagok euróban számolt kivitele 6,7%-kal, importja 7,7%-kal visszaesett.

Az energiahordozók importvolumene az első két hónapban 7,9%-kal emelkedett, euróban mérve ugyanakkor az árcsökkenés következtében a kőolaj behozatala 12,9%-kal, a földgázé 50,6%-kal, a villamos energiáé 46,2%-kal mérséklődött. A kivitelben harmadik legnagyobb áruösszetétel, az élelmiszerek, italok és dohánytermékek exportvolumene 19,5%-kal nőtt, a behozataluké 4,2%-kal csökkent. A gabona és a gabonakészítmények euróban számított exportja 15%-kal, a húsa és a húskészítményeké 7,1%-kal, a tejtermékeké és a tojásé 1,7%-kal emelkedett, míg az élőállatoké 3,7%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** az első negyedév végén 2321 milliárd forint, **az éves hiánycél 92,3%-a** volt. Az első három hónapban a központi alrendszernek 9015 milliárd forint bevétele keletkezett, ami a törvényi előirányzat 23,6%-át tette ki, és 11 337 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 27,8%-a teljesült. A központi költségvetés hiánya március végén 2338 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 86,6%-a volt.

A **gazdálkodó szervezetek** évkezdetétől 685 milliárd forint **adót fizettek**, 1%-kal többet, mint egy évvel korábban. Befizetéseik legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Ezen a jogcímen a kincstárnak 195 milliárd forintos bevétele keletkezett, 13,2%-kal több, mint egy évvel korábban. A második legnagyobb tételt az útdíjak jelentették. A gazdálkodó szervezetek

befizetéseinek 22,3%-a, 153 milliárd forint e jogcímen folyt be az államkincstárba; összege 38,1%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A harmadik legnagyobb tételt a kisvállalati adó befizetései adták; az érintett cégek 46 milliárd forintot utaltak be a kincstárba, 19,9%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. ***Az első negyedévben 9 milliárd forint különadót fizettek a legnagyobb kiskereskedelmi vállalkozások,*** – az év elején ismételten megemelt kötelezettségnek megfelelően – közel két és félszer annyit, 140,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. ***A kiskereskedelmi különadó*** – nem elhanyagolható mértékben – ***hozzájárul az élelmiszerárak magas szintjének fennmaradásához.***

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek az első három hónapban 70 milliárd forintot értek el, 1,1%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az uniós programokra 328 milliárd forint érkezett a magyar költségvetésbe, alig hattizede – 38,8%-kal kevesebb – az egy évvel azelőttinek.

Fogyasztáshoz kapcsolt adókból az első negyedévben 2184 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 6,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból a 2023 első három hónapjában realizálnál 2,8%-kal, jövedéki adóból 14,5%-kal több, ezen belül a dohánytermékek jövedéki adójából 3,5%-kal, a járműüzemanyagokéből 25%-kal nagyobb bevétel keletkezett. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 86 milliárd forintos bevétel 2,7%-kal volt több az egy évvel korábinál, ami a kereskedelmi bankok és a kincstár – jórészt ügyfeleikre továbbhárított – növekvő befizetésének következménye.

A ***lakosság*** évkezdettől összességében 1160 milliárd forint ***adót fizetett***, 9,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. Személyi jövedelemadóból 14,4%-kal, illetékekből 2,3%-kal, gépjárműadóból 59,9%-kal kevesebb állami bevétel keletkezett, mint egy évvel azelőtt. A gépjárműadó bevétel csökkenésében az adó befizetés végső határnapjának egy hónappal későbbre történt áthelyezése a meghatározó, amely ugyanakkor az állami bevételek látszólagos ugrásszerű növekedését mutathatja majd áprilisban. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első három hónapban 2895 milliárd forintot tett ki, 11,2%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Azon belül a nyugdíjbiztosítási alapé 10,4%-kal, az egészségbiztosítási alapé 12,4%-kal emelkedett. Az elkülönített állami pénzalapok évkezdettől realizált bevétele 211 milliárd forint volt, 21,6%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit. Ezen belül e jogcímcsoport 55%-át kitevő foglalkoztatási alap 108 milliárd forintos bevétele 18,4%-kal volt nagyobb az egy évvel korábinál, a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 32 milliárd forintos összege – amely e bevételecsoport 20%-át jelentette – 23,1%-kal haladta meg a múlt év azonos időszakában realizáltat.

A ***költségvetési szervek*** és fejezeti kezelésű előirányzatok ***kiadásai*** évkezdettől 3183 milliárd forintot tettek ki, 11,9%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Ezen belül a költségvetési szervek kiadásai 20,4%-kal nőttek, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 0,3%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához képest. ***Az uniós programokra*** 534 milliárd forintot fordított a kormány, ***37,4%-kal kevesebbet***, mint egy évvel korábban. ***A kamatkiadások 1241 milliárd forintot tettek ki, csaknem kétszer annyit, 94,8%-kal többet az egy évvel korábinál.*** Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadásokra 561 milliárd forintot fordított a kormány, 32,6%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A gyorsan emelkedő kiadásokat az államosítási törekvések

indokolják: több jelentős vásárlásra irányuló kormányzati szándék áll a háttérben a budapesti repülőtértől a spanyol vagongyártóig. A helyi önkormányzatok támogatására március végéig 333 milliárd forintot utaltak a központi költségvetésből, folyóáron 9,4%-kal többet, mint egy évvel azelőtt.

Szociális és családtámogatásokra évkezdettől 213 milliárd forintot folyósítottak a központi forrásokból, folyóáron 2%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A családi támogatásokra fordított összeg 4,9%-kal nőtt, ezen belül a családi pótlékra folyósított kiadások 1,3%-kal csökkentek, a közgyógyellátásra fordított – már korábban is ugyancsak igen szerény – kiadások összege megegyezett az egy évvel korábbival. A foglalkoztatási alap kiadásai 97 milliárd forintot tettek ki, 22,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az alap kiadásainak 38,9%-a a közmunkaprogram finanszírozását szolgálta. A nyugdíjbiztosítási alap 1898 milliárd forintos kiadása 10,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egészségbiztosítási alap kifizetéseire 1059 milliárd forintot használtak fel, 7,7%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása volt, erre 589 milliárd forintot fordítottak, folyóáron 5,6%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásai március folyamán 20,7 milliárd forinttal, egy hónap alatt 18,3%-kal nőttek, összegük a hónap végén 134 milliárd forint volt. Annak ellenére, hogy a fizetési határidőn túli kiegyenlített számlák összegének havonkénti növekedési üteme csökkenő tendenciát követ, a múlt év végi – rendkívüli állami beavatkozással részlegesen konszolidált – állapothoz viszonyítva összegük több mint kétszeresére – 105,9%-kal – nőtt az első negyedév folyamán.

Az adósság legnagyobb hányadát, 96,5%-át változatlanul az oktatást, egészségügyet, gyermekvédelmet, szociális, rendészeti és vízgazdálkodási területet irányító és azok fenntartói jogkörét gyakorló Belügyminisztérium intézményeinél jegyzik összesen 129,3 milliárd forinttal. A Belügyminisztérium intézményeinek adóssága márciusban 19,4 milliárd forinttal, 17,7%-kal, év eleje óta 67,4 milliárd forinttal, 108,8%-kal nőtt. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények döntő hányada – a Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó két intézmény kivételével – a Belügyminisztérium felügyeletével működik. Közülük lejárt adóssága március végén összesen 86 intézménynek volt, összege 90,3 milliárd forintot tett ki, 6,7 milliárddal többet az egy hónappal korábbinál. Összességében az egészségügyi ágazat tartozásai adták a központi költségvetési szervek teljes adósságállományának 67,4%-át. Az ágazat intézményeinek átlagos tartozása meghaladta az egymilliárd forintot. A félmilliárd forintot meghaladó összegű tartozást maga előtt görgető egészségügyi intézmények száma a hónap végére 51-re nőtt – egy a Honvédelmi, a többi a Belügyminisztérium fenntartásában működik. Közülük tizenhárom kórház tartozásai meghaladták a kétmilliárd forintot, ezekből egyiké az 5,4, egy másiké pedig a 6,1 milliárd forintot is. Az egészségügy eladósodott vidéki intézményei közül 14 megyei központi és oktatókórház. Ezek az adósság-nagyságrendek erőteljesen megkérdőjelezzik, meddig maradnak működőképesek az egészségügy állami intézményei, meddig vállalhatják a gyógyító szakma dolgozói a felelős munkavégzést. (Megjegyzendő, hogy az egészségügyi szolgáltatók tartozása nem tartalmazza a vagyongazdálkodó alapítványok kuratóriuma által irányított egyetemi klinikai központok 20 milliárd forintot közelítő adósságát.)

A Belügyminisztérium irányításával működő többi intézménycsoport működőképességének fenntarthatósága a tartozásállomány adatok alapján szintén kérdéses. A 2023. decemberi konszolidációt követően az adósság ismét gyors ütemű növekedésnek indult. A rendőri szervek tartozásai március végére további 1,1 milliárd forinttal emelkedtek, a fenntartó adósságállományának 13,5%-át tették ki. Hasonló arányt képvisel a büntetvégrehajtás szervezeteinek egyetlen hónap alatt döbbenetes mértékben közel 2,3-szeresére, csaknem tízmilliárd forinttal megnőtt adóssága. Márciusban több mint kétszeresére – 1,9 milliárd forinttal – nőttek a tankerületek tartozásai, és hasonló tendenciát követett a katasztrófavédelem adósságállománya is.

A központi költségvetés más fejezeteihez tartozó intézményeinek tartozásállománya nagyságrenddel alacsonyabb a Belügyminisztériumhoz tartozóknál. Közülük a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium intézményeinek adóssága a központi költségvetési szervek összadósságának 1,4%-át képviselte, és a megyei kormányhivataloknál keletkezett; 9%-kal volt magasabb az egy hónappal korábbinál. A tartozásállomány szerint tárcasorrend harmadik helyén változatlanul a Honvédelmi Minisztérium áll az egészségügyi intézményeinek adóssága miatt.

A szállítói tartozásokról márciusban 559 állami fenntartású költségvetési intézmény szolgáltatott adatot. Ezeknek valamivel több mint fele, 285 intézmény görgetett rövidebb hosszabb ideje felgyülemlett tartozásállományt maga előtt, számuk 27-tel – 10%-kal – nőtt. 188 intézmény több mint egy hónappal a határidő után sem fizetett szállítóinak. Tartozásuk 85,9 milliárd forint, március folyamán közel egyharmadával, 18,8 milliárd forinttal nőtt. Az adósság mindössze 35,5%-a tartozott a 30 napnál nem régebbiek közé. A szállítókkal csupán a tartozások mindössze 0,4%-áról kötöttek fizetési határidő halasztásról szóló megállapodást.

A központi költségvetési szervek 2024. március végi lejárt tartozásainak 96,6% a vállalkozások körébe tartozó szállítókat – ebből 22,3 milliárd a közüzemi szolgáltatókat, 21,3 milliárd a többi szolgáltatót, 85,8 milliárd az áruszállítókat – terhelte, az államháztartás kényszerhitelezőivé téve azokat.

Az államháztartás hiányának gyorsütemű növekedése – egyetlen negyedév alatti duplázódása – közvetlenül, és egyre direkterben mutatkozik a közszolgáltatások akadozásában, az egészségügy területén, az oktatás színvonalában, a munkavállalási hajlandóság csökkenésében. E helyzet megoldásában nem működőképesek többé a korábbi kormányzati rutinok, az intézménycentralizáció, az intézményvezetésben alkalmazott személycserék, a sajtónyilvánosságot kapó, de be nem tartott bérigérvények. Valós konszolidációra, a feladat- és költségstruktúra áttekintésére, a jogszabályokban meghatározott tárgyi és személyi feltételek biztosításához szükséges források ütemezett és kiszámítható biztosítására lenne szükség.

Lakásépítés

A lakásépítési tevékenység hosszú ideig mélyponton volt, majd 2017-ben érzékelhető mértékű növekedés kezdődött, ami 2021-ben megtorpant: 19 900 *új lakás épült*, 29,5%-kal kevesebb,

míg 2022-ben 3,2%-kal több, a múlt évben ismét 9,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. **A múlt évben ismét visszaesés következett be:** 18 600 új lakás épült, – az alacsony bázishoz képest is – 9,2%-kal kevesebb, mint az előző évben. Az idei első negyedévben is folytatódott ez a kedvezőtlen tendencia: 2800 új lakásra adtak ki használatba vételi engedélyt, ami 23,1%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. Ezen belül Budapesten 35,2%-kal, a megyei jogú városokban 7,7%-kal, a többi városban 21,6%-kal, a községekben 15,7%-kal kevesebb új lakást vettek használatba, mint egy évvel korábban.

Az első negyedévben 4500 **építési engedélyt** adtak ki, illetve bejelentést fogadtak az illetékes hatóságok, 9,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A kiadott építési engedélyek alapján a fővárosban 47,1%-kal, a községekben 10,2%-kal kevesebb, míg a megyei jogú városokban 42,2%-kal, a többi városban 6,3%-kal több lakás építése kezdődhetett meg, mint egy évvel korábban. Az új lakások 49,6%-a családi házban, 45,2%-a többszintes, többlakásos épületben épült fel. A családi házakban újonnan épített lakások aránya 6 százalékponttal, a többlakásos épületekben létesítetteké 0,5 százalékponttal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A használatba vett lakások átlagos alapterülete 96,5 m² volt, 1,2 m²-rel nagyobb, mint a múlt év azonos időszakában.

Ipar, építőipar

A pandémia hatására 2020-ban 6%-kal csökkent az **ipari termelés**; a következő évben a kibocsátás bővülésével 2,9%-kal haladta meg a 2019. évi szintet. 2022-ben 6,1%-kal nőtt, a múlt évben viszont 5,5%-kal visszaesett az ipari termelés. Februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 3,5%-kal emelkedett a termelés volumene az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok alapján – 1,4%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az első két hónapban az ipar kibocsátása 0,9%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. Évkezdettől a feldolgozóipari termelés 1,3%-kal, az energetikai ipari szintén 1,3%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A feldolgozóipar több mint egynegyedét adó járműgyártás termelése 1,3%-kal visszaesett, míg a második legnagyobb súlyú alágat jelentő élelmiszeripar kibocsátása 8,9%-kal emelkedett; az ipari termelés volumenében harmadik helyen álló alág, – az akkumulátorgyártást is magába foglaló – villamos berendezés gyártás kibocsátása 1,1%-kal, a negyedik helyen álló számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártása 10,5%-kal csökkent. A kisebb súlyú alágak közül a kőolaj-feldolgozás kibocsátása 9,6%-kal, a kohászaté 0,5%-kal, a gyógyszergyártásé 0,4%-kal, a papír- és nyomdaiparé ugyancsak 0,4%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 0,1%-kal bővült, míg a vegyiparé 1,6%-kal, a gumi- és műanyagiparé 2,5%-kal, a bőr- és ruházati iparé 9,5%-kal, a gépgyártásé 11,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

Az **ipari export** februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 7%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 0,4%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első két hónapban az ipari kivitel 2,3%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. Az élelmiszeripar kivitele 10,9%-kal, a vegyiparé 8,9%-kal, a papír- és

nyomdaiparé 5,4%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 2,3%-kal, a gumi- és műanyagiparé 1,9%-kal, a gyógyszeriparé 0,3%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 0,8%-kal, a kohászaté 1,5%-kal, a járműgyártásé 3,2%-kal, a villamos berendezés gyártásé 9,8%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 11,8%-kal, a bőr- és textiliparé 15,3%-kal csökkent. A feldolgozóipar kivitele – nyers adatok szerint – 2,8%-kal elmaradt egy évvel korábbtól, az energetikai iparé 2,5%-kal meghaladta azt.

Az **ipar belföldi értékesítése** februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok figyelembevételével – 0,2%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 2,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban a belföldi értékesítés 1,8%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A bőr- és textilipar belföldi értékesítése 18,3%-kal, a járműgyártásé 15,2%-kal, az élelmiszeriparé 9,3%-kal, a villamos berendezés gyártásé 8%-kal, a gyógyszeriparé 6,1%-kal emelkedett, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé nem változott, míg a vegyiparé 0,5%-kal, a kohászaté 1,8%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 5,4%-kal, a papír- és nyomdaiparé 5,5%-kal, a gumi- és műanyagiparé 5,8%-kal, a gépiparé 27,8%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 36,7%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése – nyers adatok alapján – 0,1%-kal nőtt, az energetikai iparé 6,5%-kal visszaesett.

A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene februárban 24,3%-kal, ezen belül az új exportrendeléseké 28,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A **teljes rendelésállomány** a második hónap végén 19,6%-kal alacsonyabb értéket mutatott az egy évvel azelőttinél. Az exportrendelések volumene 20,1%-kal kisebb volt az egy év előttinél; ezen belül a papírgyártásé több mint másfélszeresére, 57,9%-kal, a gyógyszergyártásé 1,8%-kal emelkedett, míg a vegyiparé 4%-kal, a kohászaté 8,9%-kal, a villamos berendezés gyártásé 13,1%-kal, a járműgyártásé 17,4%-kal, a gépgyártásé 29,2%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 45,1%-kal visszaesett. A belföldi rendelések volumene 10,9%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. Az első két hónapban – a régiók nyers adatai szerint – Dél-Dunántúlon 10,8%-kal, Pest régióban 6%-kal, Nyugat-Dunántúlon 0,5%-kal nőtt az ipari kibocsátás, míg a többi régióban 1,5% és 8% között csökkent, a legnagyobb mértékben Észak-Alföldön, valamint Észak-Magyarországon 4,9%-kal, Dél-Alföldön pedig 4,4%-kal.

Az **építőipari termelés** volumene 2020-ban 9,7%-kal mérséklődött 2019-hez viszonyítva, míg 2021-ben a kibocsátás 1,2%-kal haladta meg a két évvel korábbi szintet. 2022-ben 2,8%-kal nőtt, míg a múlt évben 2019-es bázison 2,3%-kal, az előző évhez viszonyítottan 5%-kal csökkent a kibocsátás. Februárban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 8,5%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és – nyers adatok szerint – 3,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első két hónapban az építőipari kibocsátás 9,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit; az épületek építése 4,4%-kal, az egyéb építményeké 4,9%-kal, a speciális szaképítésé pedig 14,5%-kal emelkedett.

Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene februárban 84,1%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; ezen belül az épületek építésére irányulóké 30,1%-kal, az egyéb építmények létrehozását célzóké két és félszeresére, 150,9%-kal nőtt. Az ágazat **teljes**

szereződésállománya a második hónap végén 7,6%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül az épületek építésére irányulóké 8,7%-kal, az egyéb építményeket célzóké 6,6%-kal elmaradt a múlt év azonos időszakához viszonyítva.

Mezőgazdaság

A **mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene** az elő két hónapban 28,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A növényi és kertészeti termékek értékesítése csaknem kétszeresére 61,5%-kal, ezen belül a búzáé 19,1%-kal, a kukoricáé 89,1%-kal nőtt. Az ipari növények felvásárlása több mint kétszeresére, 108,2%-kal, a zöldségféléké 44,3%-kal emelkedett, míg a gyümölcsöké 37,1%-kal mérséklődött. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 10,7%-kal meghaladta az egy évvel korábit; a vágóállatok értékesítése 14,5%-kal, ezen belül a vágósertésé 14,1%-kal, a vágóbaromfié 16,2%-kal nőtt, míg a vágómarháé 5,2%-kal visszaesett. Az állati termékek felvásárlása 4,1%-kal emelkedett, ezen belül a tojásé 20,6%-kal meghaladta az egy évvel korábit.

Turizmus

A **turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020. március közepétől jelentősen visszaesett**, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti értéket. Az első két hónapban 1 720 ezer **vendég** 4 329 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 16,1%-kal, a **vendégéjszakáké** 14,6%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A **külföldi vendégek** 2 283 ezer éjszakára vették igénybe ezeket a szálláshelyeket, 17,9%-kal hosszabb időre, mint egy évvel korábban.

A **belföldi vendégek** az első két hónapban 2 045 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, 11,2%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 70 milliárd forintot tett ki, folyóáron 14,3%-kal többet, mint 2023 azonos időszakában. Ezen belül az árbevétel több mint kétharmadát jelentő szállásdíj-bevételek 46 milliárd forintra, 11,7%-kal nőttek.

Népmozgalom

Az első negyedévben 19 300 **gyermek született**, – az alacsony bázishoz képest is – 9,3%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 8,1‰ volt, 0,9 ezrelékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. **A teljes termékenységi arányszám 1,38**

volt a múlt évi 1,51-dal szemben. Ebben az időszakban 7100 **házasságot kötöttek**, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – számottevően, 13%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám 3‰ volt, 0,4 ezrelékponttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az első három hónapban 33 600 **halálesetet** anyakönyveztek, 3,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A halálozási arányszám 14,1‰ volt, 0,7 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 4,1‰ volt, 1,6 ezrelékponttal nőtt az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A népességszám a **természetes fogyás** következtében évkezdettől 14 300 fővel csökkent, ami az egy évvel korábbinál 0,2 ezrelékponttal nagyobb ütemű, 6‰ volt.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium adatközlése szerint az első negyedévben 42 300 **bűncselekményt** regisztráltak, 8,1%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Évkezdettől 37 ezer elkövetést vett számba a bűnügyi statisztika, 9,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy a közbiztonság helyzetéről, illetőleg a rendőri szervek munkájának hatékonyságáról ezen adatok alapján nem lehet megalapozott következtetéseket levonni, tekintettel arra, hogy más érdemi, főleg összehasonlítást lehetővé tevő adatot, ami alkalmas lenne a közbiztonság, a bűnügyi helyzet objektív megítélésére, a hivatalos szervek – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII., valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény előírásait megszegve – gyakorlatilag nem tesznek közzé.

Budapest, 2024. május 3.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat, IMF, OECD.